

Почеци словенске писмености

- За почетак словенске писмености узима се 863. година, када је дошло до Моравске мисије. На позив кнеза Растислава, Солунска браћа, Константин (Ћирило) и Методије, долазе у Моравску како би проповедали хришћанство на словенском језику.

Велика Моравска
у 9. веку

- Да би могли да проповедају хришћанство на словенском језику, морали су да створе словенско писмо и преведу основне богослужбене књиге.

- Ћирило и Методије творци су првог књижевног језика свих Словена – у науци названог **старословенски** (настао стилизацијом говора македонских Словена из околине Солуна, а у чину превођења основних богуслужбених књига са грчког).

- **Глагољица** – писмо које је створио Ћирило је по много чему оригинална творевина. Приликом њеног обликовања Ћирило је користио своја знања и других писама: јеврејског, самарићанског и коптског.

Глагољица

†	A	1	Ɱ	Ð	30	Ɱ	F	500
ℒ	B	2	Ɱ	K	40	Ɱ	H	600
Ɱ	V	3	Ɱ	L	50	Ɱ	(O)	700
Ɱ	G	4	Ɱ	M	60	Ɱ	(š)Ć	800
Ɱ	D	5	Ɱ	N	70	Ɱ	C	900
Ɱ	E	6	Ɱ	O	80	Ɱ	Č	1000
Ɱ	Ž	7	Ɱ	P	90	Ɱ	Š	
Ɱ	Dz	8	Ɱ	R	100	Ɱ	(poluglas)	
Ɱ	Z	9	Ɱ	S	200	Ɱ	JA, (I)JE	
Ɱ	(I)	10	Ɱ	T	300	Ɱ	Ju	
Ɱ	I	20	Ɱ	U	400	N/A	J	

Најстарији глагољски споменици

Зографско јеванђеље

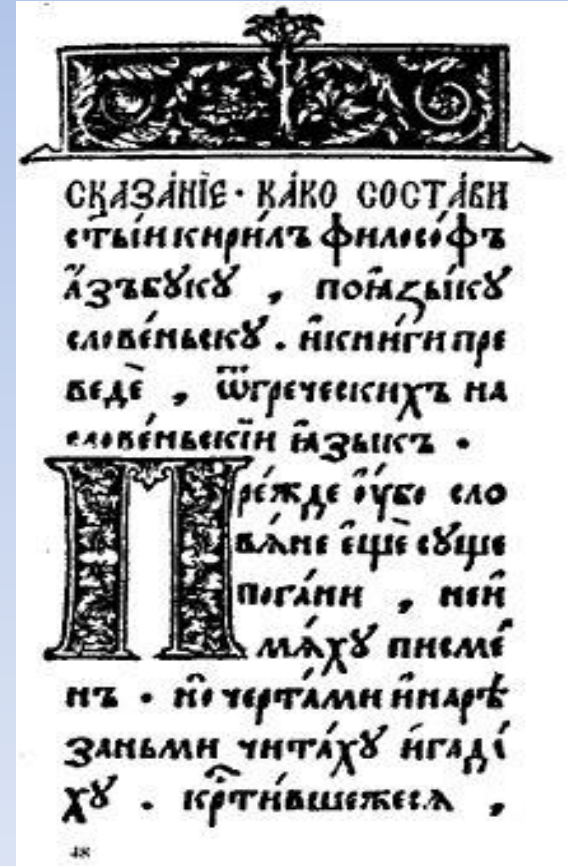
Маријино јеванђеље

Црноризац Храбар : *О писменима* Прва филолошка расправа о словенском најстаријем писму

Пређе Словени не имађаху књига, него по цртама и резама читаху и гатаху, будући пагани. Крстивши се, римским и грчким писменима мучаху се писати словенску реч без правила. Потом човекољубац Бог, који управља свим и не оставља човечјега рода без разума, него све приводи разуму и спасењу, помиловав род словенски, посла им светога Константина филозофа, названа Ћирила, мужа праведна и истинита. И створи им писмена тридесет и осам, нека по облику грчких писмена, а нека по словенској речи. Ако ли упиташ словенске писмене људе, говорећи: "Ко вам је писмена учинио и књиге превео?"-то сви знају, и, одговоривши, рећи ће: "Свети Константин филозоф, назван Ћирил, тај нам писмена начини и књиге преведе, и Методије, брат његов."

И то беше 863.године.

Црноризац Храбар

Правци ширења писмености

Најпознатији ученици Ћирила и Методија: Климент и Наум

- Крајем 9. века у Сименеовој Бугарској настала је ћирилица, друго словенско писмо, изникло из традиције писања грчким алфабетом. Садржи 24 слова грчког алафабета и 12 слова за специфично словенске гласове.
- Добија име по апостолу словенске писмености – Ћирилу.

ДРУГО СЛОВЕНСКО ПИСМО ЋИРИЛИЦА

Аа Бб Вв Гг Дд Ёё Жж Сс Зз/Зз Ии Її/Іі
Ћћ Кк Лл Мм Нн Оо Пп Рр Ѕс Тт ОѠ/Ѡѡ
Фф Ѡѡ Хх Ѡѡ Ѡѡ Ѡѡ Цц Чч/Чч Шш
Ъъ Ыы/Ыы Ьь Ћћ Ѓѓ Ђђ Ѓѓ Ђђ
Ѓѓ Ѡѡ Ѡѡ Юю ЈјѲѲ ѳѳ ѳѳ ѳѳ

Најстарији старословенски споменици писани ћирилицом

- Темнићки натпис
- Савина књига
- Супрасаљски зборник
- Самуилов натпис

→
+ ВЪНМАΩТІЧАНСЪ
ННАНСТАГО АΟΥХ АА
ЗСАМОНІІАБЪБ*
ПОЛАГАХ ПАМАТІ
ЎНИАТЕРНІІАТ
АІСРЪСТЪХЪСНУ
НМЕАΟΥСІПЗУ
ІСОЛАРАБЪБ*Н
† ААВЛЪНАПНСА
АБТООТЪСІТВО
УЗ:ФАННЪАН

Темнићки натпис

- Од 12. века развија се српска уставна ћирилица
 - графема типична за српске споменике јесте *ћерв* (најпре има гласовну вредност /d̥/, а затим и /d̥/ и /ć/).

- У 18. веку српскословенски је замењен рускословенским, а потом руским књижевним језиком.
- Употребу црквене ћирилица сменила је руска грађанска ћирилица ('гражданица')

- Савремени изглед ћирилице настао је Вуковом реформом, заснован је на руској `гражданици` која се модификовала још у 18.веку, реформисала током 19.века и ми се данас њом служимо.

Аа Бб Вв Гг Дд
Ђђ Ее Жж Зз
Ии Јј Кк Лл Љљ
Мм Нн Њњ
Оо Пп Рр Сс Тт
Ћћ Уу Фф Хх
Цц Чч Џџ Шш

Теодора Живков

Љиљана Малешев

Сара Матковић

Јелена Радмиловић

Весна Стојковић

Српски језик и лингвистика, 3. година